

Murska Straža

Uredništvo v Gornji Radgoni, Spodnji Gričičje. — Telefo. št. 7.

Plača in tisk se v Gornji Radgoni. Izhaja vsak četrtek zjutraj.

Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev

Naročnina znaša za celo leto 42 Din, za pol leta 21 Din, za četrt leta 11 Din, mesečno 5 Din. Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi do 20 besed 8 Din, za vsako nadaljno besedo 50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

23. štev.

Gornja Radgona, dne 5. junija 1924.

VI. leto.

Zadnja zaplemba.

Predmetna številka je bila že dne 21. maja predana cenzuri. Zaplemba nam je bila sporočena 22. maja. Po določilih ustave mora biti zaplemba tekom 24 ur ali potrjena ali uničena. Akt je bil rešen 24. maja in bil 28. maja dostavljen lastniku lista, torej v 7 dneh ali 161 urah! Uredn.

Razsodilo.

V imenu Njegovega Veličanstva kralja!

Okrožno kot tiskovno sodišče v Mariboru, odd. VIII je po predlogu drž. pravdnštva razsodilo:

Vsebina tiskovine „Murska Straža“ št. 21 v Gornji Radgoni z dne 22. maja 1924 utemeljuje v članku na strani 3 „Najnovjše vesti v stavku“ „Zgodovinsko-žalostna je vloga krone v tej zadevi“ pregrešek zoper zakon, oblastvo in javni red po § 91 srb. k. z. Po členu 13 in 138 ustave potrjuje sodišče po okrajnem glavarstvu v Ljutomeru izvršeno prepoved razširjanja in prodajanja navedene tiskovine ter odreja, da se uničijo vsi izvodi tiskovine.

Razlogi:

Vsebina tiskovine v zgoraj navedenem članku utemeljuje v napominanem delnem obsegu članka objektivni učin navedenega kaznjivega dejanja, ker žali vladarja.

Zategadelj je sodišče po členu 17 ustave potrdilo izvršeno prepoved razširjanja in prodajanja in po § 37 tisk. zak. odredilo uničenje tiskovine.

Okr. sodišče v Mariboru, odd. VIII dne 24. maja 1924.

Somišljenikom v Sloveniji.

Večina naših zaupnikov iz Štajerske predlaga, da se name-ravana konferenca zaupnikov slovenskih republikancev na bin-koštni pondeljek letos odloži za kratek čas. Svoj predlog utemeljujejo s tem, da vsled kratkega časa še ne bodo mogli biti povsod gotovi z organizacijskim delom tako, kakor si žele in je potrebno. — Vsled tega pametnega utemeljevanja je podpisano predsedstvo sklenilo, nameravano konferenco preložiti na poznejši čas. Pravčasno se bo naznanilo kdaj in kje se bo ista vršila. Dosedanje prijave ostanejo v veljavi. Ponovno pa pozivamo zaupnike,

da organizacijsko delo vse-povsod pospešijo in nam javijo člane odbora krajevnih organizacij, kjer tega še niso izvršili. Brez smotrenega organizacijskega dela ne more biti uspeha. Zato povsod na delo in agitacijo.

Z republikanskim pozdravom
PRESEDSTVO „ZDRUŽENJA
SLOV. AVTONOMISTOV“.

Kaj je to: Miroljubna in človečanska republika?

Slovenska „inteligenca“ niko-gar na svetu tako ne črti kakor Stefana Radiča, ustanovitelja hrvaške kmečke republikanske stranke in ni ga zlepa na svetu greha in ni je lumparije, ki mu je ne bi očitali. Laž, demagogija (zapeljevanje ljudstva), veleizdaja — to so že kar vsakdanja očitanja, ki lete na njegov naslov.

Nobene stvari pa razni slo-venski „demokratje“ Radiču ne zamerijo tako zelo, kakor njegov nauk o mirotvorni in človečanski republiki. Glede tega predmeta ni zabavljanja in smešenja v slo-venskih časopisih ne konca ne kraja in veliki državotvorec dr. Lénard je nedavno v posebnem uvodnem članku v „Slovenskem Narodu“ proglasil mirotvornost (s tujo besedo: pacifizem) naravnost za protidržavno gibanje!!

Drugod po svetu pa imajo razni učeni ljudje in vodilni držav-niki o mirotvornosti nekoliko dru-gačno mnenje kakor ga imajo razni slovenski „inteligenci“ kozloviči, in dne 15. maja je objavil veliki časopis „Prager Presse“, ki izhaja pod okriljem češke vlade, o tem vprašanju velezanimiv članek, ki ga je na-pisal ministrski predsednik češko-slovaške republike g. Antonin Švehla. Naravnost čudež je, da „Slovenski Narod“ in „Jutro“ z ozirom na ta članek češkega mi-nistrskega predsednika še nista proglasila za veleizdajalca in za „radičevca“. Pred ministrskimi predsedniki imajo razni slovenski politični advokati očitno še jako velik respekt. (Ironija pri tem je, da je dr. Lénard glavni belgraj-ski korespondent „Prager Presse“ ki je objavila niže obravnavani članek, kakor v pouk presilnemu navdušenju slovenskega centra-lista. — Dost. uredn. „M. Straže“.

Članek ministrskega predsed-nika g. Švehle slove v izvlečku:

„Razne pacifistične teorije (na-uke) so poskušali doslej utemeljiti z zahtevami omike, izobrazbe in kulture. Iz tega stremljenja so se rodile tudi razne mednarodne pogodbe, poskusi za razorožitev in slični poskusi, in to že od nekdanj, ker je želja po miru tako stara kakor človeški rod sam. Zato se taki poskusi v zgodovini vedno ponavljajo in so našli svoj odmev tudi v veri, ki oznanja ljubezen do bližnjega, in ki veli, da odpuščajmo svojim sovraž-nikom.

Pomisliti pa moramo, da mir ni nekaj, kar leži izven človeka, ampak da je mir neko stanje, ki ga ustvarja človek sam. Mir je nekaj, kar si morajo ljudje sami priboriti in si sami ustvariti.

Doslej so poskušali ljudje na-vadno priti do miru, kakor že rečeno, na podlagi kulture in omike in vladarji so si medseboj vednozatrjevali svojomiro ljubnost. Toda vsa taka zatrjevanja niso nič pomagala. Znanstveniki so kot zastopniki „kulture“ izumljali vedno nova morilna sredstva, eno strašnejše kot drugo. Tudi socia-listična „internacionala“ se je vojni uklonila in zastopniki raznih veroizpovedi so orožje blago-slavljali. Zato ni čudno, da vse lepe besede o „kulturi“ in o „internacionali“ niso mogle na-praviti konca vojni.

Da ohranijo mir, zahtevajo danes narodi odpravo tajne dip-lomacije, zahtevajo, naj odloča o vojni in miru parlament in naj ima tudi Društvo narodov svojo besedo. Ali pa bodo ta sredstva kaj pomagala? Ali ne bomo za-bredli zopet v stare napake? Vojne nesmemo odpravljati od zgo-raj dol, ampak od zdolaj navzgor!

Kaj je vojna? Vojna je bolezen na telesu človeške družbe. Največ boleznih pa zdravimo s tem, da krepimo tiste telesne organe, ki se boleznih ustavljajo. Kateri pa je tisti organ v človeški družbi, ki se vojni najbolj upira? Poglejmo!

Vojna je lakota. Lakota je prva posledica vojne. Vojna in lakota sta nerazdružljivi sestri. Svetovno vojno je končala le lakota. Na koncu vojne je bilo še vedno dovolj orožja in ljudi na razpolago, toda kruha ni bilo več!

Tekom vojne so nekateri de-jali, da bi bilo dobro vladam odreči vojake. Drugi so čakali, da delavci ne bodo več hoteli izdelovati orožja. Vsi taki poskusi

pa so žalostno propadli. Rekrutov je bilo vedno dovolj in delavci v fabrikah niso štrajkali. Šele ko se je zaprla zemlja in ni dajala več kruha je bilo vojske konec!

Iz tega dejstva pa moramo izvajati tudi potrebne zaključke: Ne dajmo kruha onim, ki hočejo vojsko, ker brez kruha ni vojske.

Pa bo kdo ugovarjal in rekel: Tisti, ki ima moč, da izsili iz-delovanje orožja, bo izsilil tudi pridelovanje hrane. To je res. Toda kaj sledi zopet iz te mož-nosti?

Iz te možnosti sledi zahteva, da morajo oni, ki pridelujejo kruh, dobiti sami v roke tudi vso potrebno politično moč, da bodo mogli tako izsiljevanje pre-prečiti! Če bo imel kmet v svojih rokah pridelovanje kruha in po-litično moč, ne bo nikdar več nobene vojske, ker kmečko živ-ljenje je odvisno od miru.

Učenjak dela lahko v svoji sobi tukaj ali tam. Delavci in fa-brikanti izdelujejo lahko sablje in kose v tem ali pa v onem kraju. Kmet pa prideluje kruh lahko samo tam, kjer je sejal, kjer se seme lahko razvija in kjer se do-zorelo žito lahko spravi. Od setve do žetve mora kmet čakati 12 mesecev in kdor kmeta v tem času pri njegovem delu ovira, ovira pridelovanje kruha. Zato pa kmet ne gre nikdar v vojsko, razun če gre braniti svojo zemljo pred napadi onih, ki ga v nje-govem delu ovirajo, nikdar pa ne gre v vojsko, da bi si osvajal tuje dežele. Kmet hoče in mora imeti mir.

Kmet je torej najtrdnjša pod-laga miru. On potrebuje mir ne samo za svoje življenje, ampak tudi za ohranitev življenja drugih. Mir je glavni pogoj za obstoj kmeta.“

To so glavne misli, ki jih je napisal češki ministrski pred-sednik. Če hoče imeti kmet mir, mora imeti tudi politično moč. Oboje pa lahko doseže, če se organizira v stranki, ki zahteva oboje: mir in politično moč. To pa zahtevajo na Hrvaškem hrvaški, v Sloveniji slovenski republikanci. Beseda o „mirotvorni in člove-čanski republiki“ torej ni prazna slama, ampak je ravno za kmete odločilnega pomena. Zato je za slovenske kmete najboljša tista politična organizacija, ki zahteva oboje, mir in človekoljubje. Ta organizacija pa je slovenska repu-blikanska stranka. — (Avtonomist.)

† Ožbolt Kodolič

Non omnis moriar. (Ne bom cel umrl.) Horac, Ode.

Umril je mož. Kdo ga ni poznal, dobrodušnega, prijaznosmehljajočega gospoda pl. Oswalda Kodolitsch, ko je prihajajoč na svoja obsežna posestva se često ustavljal v Gornji Radgoni in se prijazno pogovarjal z vsakomur, pravi tip pristnega, nepovtorjenega demokrata, ki se ni nikdar, najmanj pa nasproti svojim podložnim kazal aristokrata ali plemiča. V tem svojem ljudomilem demokratizmu pa je plemstvo njegove duše, njegovega značaja zadobilo mnogo lepši sijaj kot zunanji naslov, s katerim se ni nikdar ponašal ali se nanj skliceval.

Preprosti ljudje so to opazili in ga vzljubili. Proti revežem je bil vedno blag; kdorkoli je potrkal na njegovo zlato srce, ki je prezgodaj nehalo biti, je našel odmev. Zato ostane njegov spomin nepozaben vsem, ki so imeli kedaj priliko biti z blagim pokojnikom v stiku. S podložnimi viničarji in delavci je bil dober kakor oče ter se ga hvaležni ne spominjajo in ne morejo spominjati drugače kakor se hvaležen otrok spominja svojega očeta. — Izvršila se je nad njim beseda pesnikova: V delih svojih sam boš živel večno! (Aškerč, Časa nesmrtnosti.)

Dasi je bil blagi pokojnik po rojstvu nemške narodnosti, vendar je bil nacionalno strpen, skrajno lojalen gost naše zemlje, kjer leže njegovi obsežni, s skrbjo obdelani vinogradi. Razumel je delaven, priden slovenski narod v vseh njegovih težnjah in narod je njega razumel.

Ni ga več. Prezgodaj ga je ugrabila Smrt, ki nikdar ne vpraša. Umril je 29. maja ob 6. uri zvečer po kratki, mučni bolezni. Zemeljski ostanki očeta revnih so bili v soboto, 31. maja popoldne prepeljani v rodbinsko grobnico v Gradec.

Grda nehvaležnost bi bila in neakti, ako se ga ne bi spominjal naš list, ki zahaja skoro v vsako hišo, kjer se je smehljala iz dobrodušnega obraza blaga, ljudomila duša in pravično srce.

S tem popravljamo krivico, ki mu je nadel naš list ob svojem rojstvu, (takrat so bile preobratne razmere, v katerih uredniki niso poznali pokojnika, kakor ga poznamo že 4. leto!) ko je bil kot župan mesta Radgona in slovenskih nacionalno preekstremnih krogih osovražen, za kar pa, sodeč po ljudomilosti njegovega trdnega značaja, kakor se nam zrcali v času, ko ga je pisec teh vrstic spoznal — ni bilo povoda. On je v svoji dobro-

srčnosti šel smehljaje preko vsega in davno, davno odpustil vsem, ki so ga žalili. Vsak človek ima nasprotnike, a tudi prijatelje. Ni pa lepo in dostojno, da Radgona, katere župan je bil dolga leta — ni posvetila spominu velikega moža iskrene posmrtnice, kakor jo je zaslužil. Zavest pa, da živi v srcih vseh, ki so ga poznali — bodo hladilni lek na pekočo rano, katero je zadala smrt blagega moža vsem njegovim svojcem, ki plakajo ob njegovem grobu.

Dosegel je starost 69 let. Bil je veren katoličan, očiten kristjan na zunan in po svojem delovanju.

Bog mu bodi plačnik!
AVE PIA ANIMA!

RAZNE VESTI

DOMA IN PO SVETU

Da bo koza cela in volk sit objavljamo na uvodnem mestu obsodbo tiskovnega sodišča, da javnost vidi, kaj se vse lahko naredi v imenu Njegovega Veličanstva Kralja... Namreč list zaradi enega stavka konfiscirati, zato, da ga javnost ne čita, v obsodbi se pa citira „zločinski“ stavek, ki za normalnega človeka ni drugega kakor svobodna kritika žalostnih razmer, v katerih živi kralj, ki ima nad seboj žalibog še kralje noe. Pašić, Pribičević... — O jerum, jerum, quae miseria rerum! — **Ožbolt pl. Kodolič**, izredno priljubljena osebnost — je 30. maja v Radgoni umrl. Svetila mu večna luč! (Citajte 2. članek!) — **Ivan Belle**, ravnatelj kmet. šole v Sv. Jurju ob j. žel. je 30. m. m. v Gradcu umrl. Občesposhtovani kmetijski strokovnjak je v dobi 57 let svojega življenja izredno mnogo koristil slovenskemu narodu. Svetila mu večna luč! — **Avstrijski kancler prelat dr. Seipel** je bil v noči 1. t. m. napaden. En srel mu je prodril v levo pljučno stran. Poškodba je nevarna. Napadalec, neki 20-letni fantalin se je ustrelil v trebuh. Tako plačujajo Avstrijci možu, ki je rešil Avstrijo pogina. — **V Purkli** je 1. t. m. večerni tranzitni vlak iz Ljutomera skočil vsled nemarnosti premikača iz tira. Osebnih žrtev ni. Promet se je nekoliko ur zakasnil in je zopet v redu. — **Pri Bukarešti** je eksplodiralo 100 vagonov municije. Sumijo atentat od strani boljševikov. Dosedaj so 4 mrtvi in 23 ranjenih. — Slični napadi se ponavljajo v vseh militarističnih državah. — **Naših drž. poslancev** ne pustijo delati. Zato so parlament protiustavno zaključili, da lahko gospodarijo po svojem. — **V Albaniji** je izbruhnila meščanska vojna. V deželi, kjer živi nekulturna nacija ne bo

Pravo
Schichtovo milo
z znamko „JELEN“
je priljubljena pri vseh varčnih gospodinjah

Pravo samo z imenom
„SCHICHT“ in znamko „JELEN“

DOPISI

nikdar miru. — Naša zmagovita, spasonosna republikanska misel prodira tudi v druge stranke, ki pa so dosedaj rovarile proti nam. Treba si bo vsakega dobro ogledati, ker mi nismo prijatelji slepomišnja ampak apostoli dela. — **Vinko Majdič**, znani slovenski veleindustrijalec v Kranju je 30. m. m. umrl N. v m. p. — **Z velikimi župani** ima centralistična porodica pravcato šahovo igro. Sedaj bodo imenovani baje novi i. s. za Ljubljano dr. Baltič, za Maribor dr. Pirkmajer. Bivši vel. župani dobijo druga mesta. — **Opozicijski blok** je izdal na narod zelo dober proglas. Ali kaj vsi proglašajo, ko ni nikjer energične, radikalno ostre poteze! Skrajni čas je, da dobi ljudstvo besedo. — **Razprava proti Jovo Stanislavjeviču Čarugi** še ni končana. On in njegova tolpa so že priznali večino zločinov. — **Na mesto pok. posl. Vranje Sudareviča** je stopil poslanec Miško Prčić, ki se pa hvalabogu ne bo preveč pretegnil do prih. volitev. — **„Sveto leto“** je proglašeno od Božiča 1924 do Božiča 1925. Več ob priliki. — **Bela vrana** med še preostalimi kralji je norveški kralj, ki je odklonil plačo, katero je parlament določil njegovemu sinu. Zadnjič smo podobno poročali o nizozemski kraljici, ki je svojo plačo znižala. Ponekod pa morajo narodi plačevati celo vrsto princev-lahkoživcev in kraljem je prav. — **Kitajska** je priznala sovjetsko Rusijo. — **Na albansko obrežje** so priplule italijanske bojne ladje. Niso prišle na izlet. — **„Slov. Gospodar“**, ki se je nesramno zlagal, da smo dobili „od nekdaj“ denar, svoje laži kljub našemu pozivu ni prekal. Ostane podel obrekovalec in lažnik pred Bogom in ljudmi. Nič manj tudi gospodje, ki vanj pišejo! — **Tobak za noslanje** (šnofanje) se bo zopet dal pri nas v promet. — **V Angliji** so razširili žensko volilno pravico od 30. leta starosti na 21. leto; in pri nas, na Turškem? — **Ljudsko-prosvetni dan** bo za celo državo 28. junij. Kaj se naj ta dan dela, še ne vemo.

Naročajte
Mursko Stražo

Gornja Radgona. (Domače vesti.) Krajevna republik. organizacija se je v nedeljo, dne 1. junija ustanovila. Izvoljeni odbor bo pridobil čim številnejše članstvo. Po organiziranju vseh projektiranih vasi se ustanovi okrajni odbor za Ljutomersko-gornjeradgonski okraj. V organizaciji je moč! — Naš članek o obč. volitvah je vzbudil precej debate. Pred volitvah izide za gornjeradgonske obč. volitve posebna izdaja „M. Straže“. Materijal, podprt z dokazi se zbira. — Kar štiri liste bomo imeli pri obč. volitvah i. s. SLS, Gospodarska lista (Fr. Korošec), Napredna gospod. lista (JDS, Nemci, radikalni) in Neodvisna, neutralna občinsko-gospodarska lista, sestavljena iz objektivno in nesebično mislečih mož. — Za poletno sezono bi priporočali žel. upravi, da uvede zaradi razvijajočega se zdravilišča Slatina Radenci še drugi vlak, tako, da bi prihajala in odhajala v primernem razdobju po 2 vlaka, kakor predlanskem. S primerno spremembo v vznem redu bi se Gornji Radgoni, kakor Ljutomeru mnogo koristilo. Slično je na avstrijskih progah. — Nova obrt i. s. ključavničarska in kleparska se otvori. Več v oglasu. — Na naslov upravnika carine. Vsled ponavljajočih se pritožb o g. Jurju (vulgo Djoko) Bogdanoviču smo končno prisiljeni dostaviti g. upravniku sledeče: 1. Kaj si Vi mislite kod šef carinarne, ako Vam podrejeni v brk pove, da je belgrajski špijon? 2. Ali Vam je znano, da ta gospod ne opravlja predpisane mu službe („dužnosti“) in se je pojavil slučaj, ko on ni prišel na kolodvor, da se je neki ženski iz Ljutomera vzel svilen robec, ki ga je nameravala zacariniti pa ga ni mogla, ker „gospodin Djoko nije bio prisutan“. Sedaj se mora za odvzeti robec ponovno pripeljati v G. Radgono in nazaj, za kateri denar dobi že nov robec. Sličnih slučajev kršenja službe je še več. 3. Vi veste in javno se hvali, da je šel na 3tedenski dopust brez dovoljenja, kar dela v javnosti vtis, da je Vaš sekvester.

Bogumil Nešek:

Slovenski abiturienti v Srbiji.

(Nadaljevanje.)

Stroj! Tu ni drugega izhoda. Stroj z enim ali dvema človekoma zorje, poseje, prekoplje, požanje in poreže, zmlati, očisti itd. Nekje med Vinkovci in Sremsko Mitrovico smo se vozili mimo največje parcele, posejane s koruzo. Že prej so skušali nekateri tovariši po zunanjih znakih dobiti nek pojmo o velikosti teh njiv. Eni so šteli brzojavne droge, drugi pa so šteli čas, ki smo ga prevozili mimo njiv. Navadno smo se vozili mimo po dve, tri, celo štiri minute. Največja pa je bila dolga celih osem minut. Kamor smo pogledali sama koruza. Obzorje in nebo sta se vtapljala v koruzi. Koruza pa je stala v vrsti, lepo in skrbno obsuta, po večini zelo visoka s krepkimi stebli.

Vmes so se vrstili pašniki. Nizka in vsušena trava je bila posejana z osatom, vražjim stricem, kamenjem, semtertje močno pomendrana in razhojena. Tu ; a tam pa so se pasle velike, po naši sodbi po petsto glav broječe črede. Potniki domačini so nam v naših sodbah pritrjevali. Videli

smo krasno govejo živino z lepo zavitimimi rogovi. Potem čredo konj, ki so popolnoma brez vsake priprave ali povodca v silni vročini polegovali po prašni zemlji. Malo dalje smo videli čredo ovc. Vse so bile stisnjene v eno tesno maso, moleč glave pod druge. Ali pa zavaljene svinje s svedrastimi kocinami kot naše ovce. Pri vsaki taki čredi je stal zagorel pastir črn čikoš z dolgo palico in s pasom poleg sebe. Vsak je bil oblečen v belo domače platneno obleko. Srajca čez hlače, ki so bile široke in spodaj razcefrane v nitke. V ustih je imel vsak dolgo lulo. Pokriti so bili stožčastimi klobuki.

Vasi so zelo redke. Vsaka hiša je vgrajena s plotom. Vnes med posameznimi hišami so vodile široke ceste, seveda brez vsakršnega kamenja. Okrog hiš je zasajeno sadno drevje. Nizkim hišam z dolgimi strehami je vsa okolica dajala pustost in osamelost. Hiše so lesene in neometane. Od nikoder ni bilo opazati ljubeznivih naših belih hišic ali pa naših lepих cerkvic. Zdi se mi, da tu ni posebno razvit čut za prirodno lepoto. Ne morem si namreč misliti hišice v Sloveniji, ob kateri bi ne bilo lipe in kje zraven malega srčkanega vrtička z najrazličnejšimi rožami in nežnimi na-

gelji in okromnim rožmarin. Vseh teh nam neizogibno potrebnih okraskov vsake hiše tu ni bilo opaziti. Zato ni čudno, da se nisem mogel otresti neke turobnosti.

Že samo strašna ravnina in silna vročina je napravila na nas neugoden vtis. Slovenci smo navajeni, da pri vsakem koraku dregnemo z nosom v prijazen griček, če ne, nismo srečni. Tu so pa gozdovi čisto nekaj posebnega. V gozdovih ni maha kot pri nas. Ravnotako tudi ni grmičja. Tla so namreč porasla s travo. V lakem gozdu s hrastovjem se zelo daleč vidi, Veje se začnejo zelo visoko in ker ni grmičevja, je razgled zelo pust.

Blizu Vinkovcev so nas nekateri potniki opozorili, da bomo z vlaka lahko videli znamenito Djakovačko katedralo. Res se nam je nudil lep pogled na to mogočno dvostolpno stavbo. Vlak ne vozi mimo Djakova, ampak se od proge Zagreb—Belgrad odcepi stranska proga v smeri proti Osjeku.

V Vinkovcih smo enkrat po dolgem času dobili dobro vodo. Hudo je bilo samo to, da je nismo mogli vzeti mnogo na pot, ker ni bilo posod.

Med potom so nas tolažili, da bomo privzeli v Belgrad z zamudo. Sodeč po točnosti naše železnice in

po znani netočnosti na hrvatskih progah smo računali največ eno uro zamude. Kar obstrmeli smo, ko nam je potnik železničar povedal da so vlaki z dve-urno zamudo v Belgradu zelo redni vlaki. Torej nam je bilo pričakovati znatne zamude 4 ali 5 ur. Vročina, neprespšana noč, neprestano rešenje vlaka, slaba voda, vse to je na mlade potnike vplivalo zelo slabo. Potrtost, slaba volja, skoroda razočaranja se je bralo na obrazih, posebno na obrazih preparandistk in mestnih deklet, ki niso bile vajene takih naporov.

Celo najvnetejši kavalirji so prenehali govoriti nežnemu spolu. Prepete so bile že vse pesmi, kar si jih je naš slovenski narod namislil. „Vsi regimenti so odšli po cesti“, „vse ljubce so pospale, pomrle, zapustile svoje drage“. Godca sta vestno vsak komad preigrala v vseh durih po desetkrat. Navsezadnje je padla še harmonika iz polic in se razbila, tako, da ni bila za rabo, dokler je ne dobi v roke kak poklicen popravljalec instrumentov. Okrog 6. ure zvečer smo prišli v Indžijo, na postajo, ki je oddaljena kako uro od Belgrada, Tu je začel naenkrat pihljati lahen hladeč večerni vetrič in hladil ter poživiljaj potnike. (Dalje prihodnjic.)

POLITIČNI PREGLED

Neresnično poročanje.

4. Glede nemoralnega obnašanja tega gospodina pa prejmete poverljivo poročilo, ker ne moremo javno povedati že z ozirom na predpise javne morale. Kakor smo že poročali, je bila odrejena premestitev slovenskega uradništva, ki je splošno priljubljeno in na dobrem glasu. Gornja Radgona protestira proti režimski nakani, da bi se na mesto uljudnih in vestnih uradnikov — Slovencev namestili pri nas „kojekakve bitange“, ki nimajo najprimitivnejšega pojma o taktu, vestnosti in morali. Drugič jasneje.

Gornja Radgona. Prostovoljno gasilno društvo v Gornji Radgoni je imelo v nedeljo dne 25. maja 1924 v gasilskem domu svoj redni občni zbor, kateri je potekel precej burno, ker so med starim odborom in člani obstojala nesoglasja glede nekaterih društvenih zadev. Med drugim se je izvolil sledeči novi odbor: načelnik Franjo Korošec mlj., podnačelnik Ivan Borovič, odborniki: Kampuš Alojzij, Križanec Miško, Stanislav Vaclav, Hojs Anton in Dibelčar Benjamin.

Slatina Radenci. V nedeljo, 1. t. m. je bila otvoritev zdravilišča s koncertom, ki je dobro uspel. Želeti je, da pride obilo gostov, ki bodo našli v domačem zdravilišču pravo zavetje. Zdravilišče je močno preurejeno in razširjeno, kar bo ugodno vplivalo na bolnike.

Kapela Radinci. Javno se razpravlja debata na seji Bralnega društva, zato jo lahko sprejmete v list. G. kaplan je s pritrdilom g. M., ki večkrat meša čudne barve dejal: „Murska Straža je protikatoliški brezverski list! Je ne bomo več naročili.“ Mi, ki čitamo „Mursko Stražo“ si ne moremo te neumne zlobnosti razlagati, ker še nismo nikjer čitali napada na sv. vero. Nasprotno pa je res, da napr. „Gospodar“ z očitnimi lažmi ubija v srcu poštenega Slovenca vero in njen nauk „Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega“ spravlja v slabo luč. Mi člani kapelskega bralnega društva nismo tako zabiti kot si mislita gg. G. in M. in mislimo s svojo glavo! Po našem mnenju ni društvo politično torišče, ampak ognjišče prosvete. Če je „M. Straža“ tega ali onega okrtala je imela za to povod, razlog in vzrok, vere pa kot take nikdar ni napadala in upamo, da tudi ne bo; toliko poznamo urednika. Mi bomo na to nesramno natolcevanje odgovorili s tem, da bomo pridobili kolikor mogoče novih naročnikov. Proti namerni hudobiji se bomo plemenito borili. (Član društva.) (Podpišemo. Kdor zlobno nekaj trdi, kar ni res, pa tega ne dokaže, je navaden lopov ali „šuft“. Pozivamo lažnjivce, da javno z enim samim stavkom vseh 6 let nazaj do danes dokažejo svojo satansko-zlobno trditve! Ako pa duhovnika, ki laže, imenujemo lažnjivca ni to napad na Boga in vero, ampak na njegovo grešno meso, ki je pozabilo, da je posvečeno Bogu Resnici, Ljubezni in Pravici. Vrlemu članstvu kapelskega izobraževalnega društva pa želimo, naj se otrese takih odbornikov, ki delajo le zgago in ovirajo razvoj društva, ki ima bodočnost in ki je na polju poštene ljudske prosvete že toliko dobrega storilo. Uredn.)

Lek proti revmatizmu. Po grozni svetovni vojni naš narod mnogo trpi vsled revmatizma, a redkokdaj ve, da se ta bolezen lahko izleči z lekom Radio-Balsamica dr. Rahlejeva. Že v Rusiji se je dr. Rahlejev posvetil proučevanju tega leka. Njegovo dolgoletno delo je rodilo zasluzene sadove. Ko je dr. Rahlejev pred dvema leti preizkušal svoj lek v Sloveniji, je dosegel izvanredne uspehe, tako da je danes njegov lek priznan kot edino najboljše sredstvo proti vsem vrstam revmatizma. 2 do 3 stekleničice tega leka izlečijo lahko in hitro tudi naj-

starejši revmatizem. Lek se izdeluje v laboratoriju dr. Rahlejeva, Beograd, Kosovska 43.

Nova vlada — stara vlada.

Novo vlado je sestavil zopet Nikola Pašić. V novi vladi pa so ostali vsi stari ministri. Zato je nova vlada pravzaprav stara vlada. Nova vlada pa nima večine v parlamentu, in bi morala vsled tega odstopiti, na njeno mesto pa bi morala stopiti res nova vlada, ki ima večino, odkar so odobreni mandati Radičevih poslancev. Kljub temu jasnemu položaju pa je

na svoje delo. 2. Ponos in zavest ne bosta zmanjšala spoštovanja do osebe gospodarjeve, ampak le še povečala. 3. Neposlušnost in zloraba tujega imetja je zločin, nič grši kakor pasja, hinavska, neiskrena ponižnost. 4. Nikdar ne smem denuncirati (ovaditi) sobrata delavca z lažjo in zlobo. Med nami mora biti sloga, solidarnost in — pravičnost. 5. Zavedaj se vsak, da je kmečki in delavski stan notranja velesila v državi. Če se ta sila organizira, postane ustrahujoča, dobi premoč in oblast. 6. Vsak kmet in delavec bodi ponosen republikanec, to je pristaš najširše demokracije. Kot tak čitaj mnogo, a začni pri „Mali politični šoli, ki jo dobiš ali pri „M. Straži“ v Gornji Radgoni ali pri „Avtonomistu“ v Ljubljani, na katera dva lista bodi vsaj naročen, saj zdaš zanja na leto manj, kakor eno nedeljo zapiješ.

Apače. Znani radikalski petelinček Fr. Iv., je — kakor javno govori — radi svojega „delovanja“ in preveč taktnega obnašanja napram svojim predpostavljenim — premeščen. No, jokal se nikdo za njim ne bo in bo marsikomu odleglo.

Ljutomer. Dobro ste fotografirali dr. Stanjka in sedaj je dobil odtis te fotografije od strani vseh poštenomislečnih občanov, ki so mu dali odkritosrčno in jasno nezaupnico. Takšnih eksperimentov res ne rabi občinska uprava. Upajmo, da bo novi odbor vse storil v procvit trga in v dobrobit občanov. — Tržan in davkoplačevalec.

Bučecovci. Tu je ustanovljena krajevna republikanska organizacija, ki šteje precej članov. Vsak trezen Slovenec je skoro republikanec, samo organizirani nismo; zato se organizirajmo, ker le v organizaciji je moč in strah maloštevilnih, a tem bolj kričavih nasprotnikov.

Več ponosa. (Dopis iz kmečkih vrst.) Ponos (ne bahavost!) je dika vsakega človeka. Ponosno ljudstvo bo v stanu, da s svojo samozavestjo doseže očarljive uspehe. Hlapčevska, klečeplazna ponižnost (ne mislim krščanske ponižnosti, ki naj bo v srcu, kakor uči kršč. vera) je tisti jasni vzrok, zakaj se pri nas še ni dalo doseči to, kar bi se lahko. Svobodni smo! Zato je sramotno in čisto pasjemu miganju z repom podobno vse to, kar se žalibog še danes v 6. letu lastne skupne države opaža vlasti med našim in delavskim oz. viničarskim stanom: Pride nemški gospodar, plemič, ali karsibodi in uboga viničarska para, ki namaka „gospodovo“ zemljo s kapljami svojega znoja — poljubljaj roko! Ali se zavedate, kako poniževalno je to?! — Kakor pes se mi zdi oni Slovenec, ki poje o neki „svobodi“, pri tem pa liže grešno roko „gospodarjevo“ in laže sladke besede, kakor cvili pes in maha z repom, v srcu pa mu kipi gnev in jeza in morda maščevalna misel. — Pravi republikanec, ki prisega na nauk človečanstvu imej trdno zavest, da je človek človeku brat, enakovreden brat prvemu oblastniku in zadnjemu ciganu. Naj nikdo ne natolcuje, da pišem za lenobo in neposlušnost! Resnično ponosen delavec pa si bo zapisal v srce teh-le 6 resnic: 1. Poštenemu in pridnemu ter vestnemu delu pošteno plačilo! Če delam pošteno sem lahko ponosen

kralj podpisal ukaz, naj se parlament odgodi do 20. oktobra, samo da ne pridejo hrvaški republikanci do besede v parlamentu. Naš odgovor na tako postopanje mora biti: Vsi zavedni Slovenci v republikanci!

Ideja svetovne kmečke internacionale

bo prevzeta v program naše stranke, katere miroljubna in človečanska načela bodo prekvasila celi Balkan in blagodejno vplivala na notranje in zunanje razmere naše države.

Orjunci in komunisti

so se v nedeljo predpoldne v Trbovljah tako „stepli“, da je ostalo na bojišču 7 mrtvih (3 orjunaši in 3 komunisti in 1 ženska) in 20 težko ranjenih. Oblast je aretirala 33 komunistov, pri katerih so našli samokrese in bombe. Od Orjunc ne nikdo aretiran. Žrtve so bile 3. t. m. v Ljubljani ob veliki udeležbi občinstva pokopane. Natančneje prihodnjič.

na svoje delo. 2. Ponos in zavest ne bosta zmanjšala spoštovanja do osebe gospodarjeve, ampak le še povečala. 3. Neposlušnost in zloraba tujega imetja je zločin, nič grši kakor pasja, hinavska, neiskrena ponižnost. 4. Nikdar ne smem denuncirati (ovaditi) sobrata delavca z lažjo in zlobo. Med nami mora biti sloga, solidarnost in — pravičnost. 5. Zavedaj se vsak, da je kmečki in delavski stan notranja velesila v državi. Če se ta sila organizira, postane ustrahujoča, dobi premoč in oblast. 6. Vsak kmet in delavec bodi ponosen republikanec, to je pristaš najširše demokracije. Kot tak čitaj mnogo, a začni pri „Mali politični šoli, ki jo dobiš ali pri „M. Straži“ v Gornji Radgoni ali pri „Avtonomistu“ v Ljubljani, na katera dva lista bodi vsaj naročen, saj zdaš zanja na leto manj, kakor eno nedeljo zapiješ.

Murska Sobota. Te dni smo čitali v „Novinah“ kolobocijo, da je g. Prepeluh — socialni demokrat, „šterega list piše proti Cerkvi, oltarskemi Svestvi in veri sploj“... O republikanstvu kvasi, da hoče spraviti Slovence pod „Horvate“. Njegova lista sta „Avtonomist“ in „Murska Straža“. Jaz čitam slučajno oba lista in tudi „Slobodni dom“ pa se kljub dobremu spominu ne morem spominjati, da bi čital v teh listih kedaj napad na vero in Cerkev. Tu se vidi, kakšnih ogabnih, zlobnih in abotnih sredstev se poslužuje list g. Klekla, o katerem smo dosedaj mislili, da vsaj on namenoma noče lagati. Pa laž ima kratke noge in tudi te zlobe bo konec. Ne samo ostudna laž, ki je ne-le po katekizmu greh, ampak tudi v politiki — temveč zloba, s katero delajo, da ubijejo naš pokret (ker se jim majejo stoleki) to je ono značilno svojstvo gotove gospode. Mi republikanci smo verni kristjani, ki verujemo v Boga in Njegove zapovedi. Pričakujemo, da prihodnje „Novine“ na to ogorčeno konstatacijo odgovorijo. — Dolenski Marko. (Tudi jaz sem čital. Ali bi se jezil, ali smejal najdeni abotnosti res nisem vedel. Ponovno sta „Avtonomist“ kakor „Murska Straža“ naglasila, da vere in cerkve nismo in ne bomo napadali in da celo obsojamo plehki liberalni kulturni boj. Z nami je dosti pravičnih duhovnikov, ki širijo naš pokret. Pričakovali bi, da se vsaj častitljivi g. Klekl, ki je večaliman vedno korektno nastopal vzdrži laži v svrhu pobijanja polit. nasprotnikov. Čitajte „Malo polit. šolo“ [ki izide tudi v prekm. narečju] in potem sodite

8. državna razredna loterija

Prvo žrebanje

8. in 9. julija t. l.

5 premij!

100.000 srečk = 50.000 dobitkov

Absolutna sigurnost in državno jamstvo!

V teku od pet mesecev izžrebalo se bo

25 milijonov in 650.000 Din

brez vsakega odbitka v gotovem denarju.

Z eno srečko se more dobiti:

Ev. 1.500.000, 1.000.000

300.000, 150.000,

140.000, 130.000,

100000, 90000, 80000

70.000, 60.000, 50.000

Dinar i. t. d. i. t. d.

Cena srečk za vsako izbiro:

Cela srečka Din 80.—

Polovica srečke Din 40.—

Četrtnina srečke Din 20.—

Listo dobitkov brez odlašanja takej po vsakem žrebanju! Hitra in točna postrežba!

Naročila iz cele države nasloviti na uradno Glavno kolekturo državne razredne loterije

Bančno komanditno društvo

A. REIN in DRUG

(Oddelek razredne loterije)

Prevadovičeva ul. Zagreb Gajeva ul. 8

Telefon 17-03 in 20-26 Poštni predal 390

Preje Medjunarodna banka, d. d. (odlo drž. razr. lutrije)

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

nr. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

Tel. Interurb. štev. 2 izvršuje vse bančne transakcije naikulantneje Rač. ček. št. 12.726

objektivno in ne širite laži, ker ste božji in ne satanovi služabniki na zemlji. Edino, ako naših listov ne čitate, potem je Vaša sodba lahko zlobna domneva, sloneča na fanatičnih predsodkih. — Urednik.)

Maša Nedelja. Tombola Narodno kulturnega društva dne 18. maja je v splošnem zelo dobro uspela. Vsem, ki so bodisi s darili, nabiranjem dobitkov, nakupom oziroma razprodaji srečk pomagali k lepemu uspehu, se prav iskreno zahvalujemo za trud in podporo. Društvo pripravlja otvoritev društvenega doma na dan 20. julija 1924. Zato prosimo vsa okoliška društva, da upoštevajo to našo prireditev ter nas v obilnem številu posetijo. Prireditev je uspela v vsakem oziru v najlepšem redu in so se lahko navzoči gostje prepričali, da se Malonedeljšani znajo obnašati mirno in dostojno.

Bolečine? V obrazu? V udih? Puskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodele čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnat ali 1 špecijalna steklenica 24 Din; 36 dvojnati ali 12 špecijalnih steklenic 214 Din s 10% doplatka pošlje: lekarnar EVGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 326, Hrvatsko.

GOSPODARSTVO

Nova gospodarska knjiga. Domači vrt.

Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Pojasnjeno z 69 podobami in dvobarvnimi slikami.

To knjigo so sprejeli slovenski gospodarski krogi z posebnim veseljem, kar spričuje, da smo imeli za njo veliko potrebo. Knjiga je za res tudi strokovnjaško sestavljena, saj je pisatelj priznani praktik, edini med Slovenci. Kdor bo knjigo proučil in se po njej ravnal, bo dosegel najlepše uspehe in obilo veselja s svojim vrtom. Zraven bo imel pa tudi veliko gmotno korist. Strokovni listi, ki so zapisali o Humekovi knjigi zelo pohvalne ocene, so se podrobno bavili z njenimi vrtilinami, zato upamo, da zadošča, če povemo našim bralcem, da je ta knjiga vsakemu, ki ima kaj vrta in ga hoče dobičkanosno izkoristiti tako potrebna kakor vsakdanji kruh. Že vsak začetnik bo s pomočjo

te knjige svoj vrt tako obdelal, da bo imel z njim posebno veselje on in vsa njegova družina, da ne govorimo o dobičku, ki mu ga bo vrt donasal. Upamo, da bo ta izvrstna knjiga vzbudila med slovenskim ljudstvom pravo zanimanje in umevanje za izkoriščanje domačih vrtov. Vrtovi ob naših hišah so bili dosedaj mnogokje zelo zanemarjeni, kar kaže, da nismo imeli pravega umevanja za koristnosno obdelavanje vrta. Ta knjiga bo temu odpomogla, če se je bomo poslužili in jo uvaževali. Pri velikem obsegu, množini slik in načrtov ima knjiga jako nizko ceno in stane 48 Din, vezana 60 Din. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in vseh knjigarnah. Ne manjka naj v nobeni slovenski hiši, ki ima kaj zanimanja za plodonosno gospodarstvo.

Vrednost tujega denarja.

Zagrebska borza od 5. junija 1924.

1 dolar	82 Din 50 para
100 avstrijskih kron	11 "
1 čehosl. krona	2 " 40 "
1 engl. funt	357 " 50 "
1 ital. lira	3 " 57 "
48 milijard nem. mark	1 " — "
100 madž. kron	10 " — "
1 franc. frank	4 " 50 "
1 cekin 20 kron	300 " — "
1 švicar. frank	14 " 50 "
1 rumun. lei	40 " — "

Cena žita.

Čakovec, 5. junija 1924.

Pšenica I-a vrste	od K 1100 do 1700	po q
Pšenica II-a vrste	" " 900	800 " "
Zito rž	" " 800	820 " "
Kuruza	" " 900	930 " "
Ječmen	" " 1000	1100 " "
Zob	" " 900	950 " "
Fižol pisani	" " 1400	1450 " "
" črešnjevi	" " 1600	1700 " "
" beli	" " 1700	1500 " "

Lastnik, izdajatelj, glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé, novinar.

Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni

Stavbeno gradivo

cement, apno, strešno lepenco, tesan les za kompletna ostrejša, late in vsakovrstne deske kupite najceneje pri

Anton Jandl, Ljutomer
stavbeno podjetje.

MALI OGLASI

Do 20 besed 8 Din, vsaka nadaljna beseda 50 para več. Enostolpna Petivrsta ali njen prostor 1 Din 50 p.

Lepo posestvo

pri Zg. Sv. Kungoli pri Mariboru 20 minut od okrajne ceste, 9 oralov, lepa lega, 3 orale sadonosnika, 3 orale gozda zrel za posekati drugo njive in travniki je z vsem inventarjem in poleg še 2 minuti oddaljeno 3 orale obsegajoče posestvo takoj poceni za prodati. Hiša in gospodarsko poslopje v dobrem stanju. Vpraša se pri I. Božiču, gostilničarju v Mariboru, Tatenbachova ulica.

Otvoritev nove obrti!

Josip Leskošek & drug naznanjata p. t. občinstvu, da sta otvorila na Spodnjem grisu št. 38 ključavničarsko obrt. Za točno, hitro in solidno postrežbo jamčiva in se priporočava Josip Leskošek in Ivan Kozar. Kleparsko delavnico bo vodil na Spodnjem grisu št. 38 naš sodružabnik Franc Strniša. Posetite naše delavnice in se prepričajte o solidarnosti našega podjetja!

Kam tkanje z laneno prejo?

Samo v tkalnico „Krošna“ v Ljubljani, Zrinskega cesta 6, kjer se tke najlepše domače platno in se zamenjava domače platno za laneno predivo. Zahtevaj vzorce!

Trgovski pomočnik

železne stroke, prvovrstna pomoč, samostojen dober prodajalec več slovenskega in nemškega jezika, dobi dobro stalno službo pri H. Andraschitz, trgovina z železnino Maribor.

Ženitna ponudba.

Mlad idealen fant z gotovino išče tem potom znanja z ravnatoko gospodično do 25 let, Samo resne ponudbe s sliko in naslovom pod šifro „idealna ljubezen“ na upravo lista. Tajnost strogo zajamčena.

Sodarske pomočnike

sprejme pri dobri plači, prosti hrani, stanovanju in perilu Fran Repič sodarski mojster Ljubljana Kolezijska ul. 18.

Šivilja Katarina Kačnikova v Radencih št. 23 naznanja, da zopet izvršuje svojo obrt ter se priporoča cen. damam. Solidna in točna postrežba.

Samo 1 liter

slabega vina te stane naročnina „Murske Straže“ za celo četrtletje; ali sem isto poravnal? Se danes pošljem naročnino in pregovorim še sosedo, da se naroči na „Mursko Stražo“, ki na malem prostoru veliko novega, zanimivega in koristnega pove!

Moč
no, lepo in poceni

SUKNO

in hamarn, hlače vino, ceffe tiskanino (druh) platno, volneno blago in vso manufakturno robo kupite edino v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Kdor ne verjame, naj se sam prepriča. Zaloga velikanska. Trgovci engros cene. Cenik zastoji.

Jugoslov. zavarovalna banka

„SLAVIJA“

zavaruje proti požaru, tatvini in nezgodam; sklepa zavarovanja na življenje v vseh kombinacijah pod najugodnimi pogoji

Ravnateljstvo v Ljubljani, Gosposka ul. 12 (v lastni hiši)

Podružnice po vsej državi

Ekspozitura za mariborsko oblast v Mariboru, Slovenska ulica 13, ki daje vsa pojasnila in sprejema zavarovanja

Čuvajmo materi Sloveniji slovensko lice!

Slovenska banka, podružnica Ljutomer

Delniška glavica Din 7.500.000 Rezerve Din 1.500.000

Obreduje vloge na knjižice in tekoči račun po najvišji obrestni meri. Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Prodajam

radi bolehnosti prostovoljno

2 fini težki kobili

jednake barve (fuks)

2 telici za klanje ali pleme

3 breje svinje

tričetrt leta stare. Naslov pove upravništvo „Murske Straže“.

Zdravilišče Slatina Radenci

Edino zdravilišče v SHS za srčne, ledvične in mehurne bolezni; naravne ogljenokisle, električne in parne kopele, pitno zdravljenje z Radensko vodo. Elektroterapija in Roentgen. Izvrstni zdraviliški uspehi. **Električna razsvetljava in radiozabave.** Cepljenje (küfice) po znižani ceni. Vprašajte svojega zdravnika in zahtevajte prošpakte. Pred in po glavni seziji 40% popusta. na sobe. — **Sezona od 1. Junija do 15. septembra.**